duiding

Havenuitbreiding

duiding

"Onderschat onze actiebereidheid niet"

25 MAART 2013 – LAATST BIJGEWERKT OM 4 APRIL 2020 15:53

Het 30 jaar oude Doeldok is nooit in gebruik genomen en wordt nu opgevuld met zand. De grondhonger van de Antwerpse haven is daardoor niet gestild. Op linker Scheldeoever plegen industrie en natuur een nieuwe coup op bijna 1.800 hectaren. De polderboeren zijn razend. De geschiedenis herhaalt zich. In 1972 legden boze Wase boeren de werken aan de sluis te Kallo plat. Guido van Mieghem roerde zich toen in het protest, en doet dat nu opnieuw. De natuurcompensaties vallen hem zwaarder dan de havenuitbreiding. “Ze pakken landbouwers hun grond, hun job en hun thuis af zodat een vogel hier zijn nest kan maken.” Een jonge landbouwer als Raf Van Broeck deelt zijn onbegrip: “De ecologische voetafdruk van het leger kranen en bulldozers dat hier natuur aanlegt, is enorm. Wie wordt daar beter van, behalve de aannemer?”.
De bedrijven van Guido Van Mieghem en Raf Van Broeck zijn gelegen in één van de meest vruchtbare landbouwstreken van Vlaanderen. Op de zware klei in het Waasland wordt 10 ton tarwe en 13 ton suiker per hectare geoogst. Om dat klaar te spelen, bewerken de akkerbouwers hun gronden met veel zorg. “Als je ziet met welk respect wij omgaan met onze grond, dan staat dat in schril contrast met het afgraven van klei en opspuiten van zand in het havengebied”, zucht Raf. Samen met zijn ouders combineert hij akkerbouw met braadkippen.

boerenprotest.have

Guido runt samen met zijn zonen Bert en Filip in het desolate Doel een akkerbouwbedrijf met varkens en vleesvee. Sta je op zijn erf, dan kijk je pal op de kerncentrale. De Prosperpolder is vlakbij, en ook de Hedwigepolder in Nederland ligt niet ver. Maar bovenal is het de haven van Antwerpen die hier het landschap vormgeeft, “verminkt” zullen sommigen zeggen. Net zoals de inwoners van de gehuchten Ouden Doel en Rapenburg kreeg Guido te horen dat hij moet vertrekken zodat de haven zich de komende 30 jaar verder kan ontwikkelen. Zijn bedrijf zit “prioritair in de weg” zoals hij dat zelf zegt, en zou volgend jaar al moeten sneuvelen.

‘De groei van de haven is al eens eerder overschat’

Antwerpsehaven.2

De havenactiviteiten op linkeroever zijn pas goed op gang gekomen in de jaren ’90. De Vlaamse regering legt nu de grenzen vast waarbinnen de haven zich in de toekomst kan ontwikkelen. Toch vindt Raf het een vreemde zet om in economisch moeilijke en onvoorspelbare tijden 30 jaar vooruit te kijken. “Denk aan het Doeldok dat nooit in gebruik is genomen, behalve door vissers en triatleten.” Bij het ontwerp van het Doeldok verwachtte men een spectaculaire groei van de olie-industrie, maar de plannen steunden op een grove overschatting van de groei. Een vergissing die zes miljard oude Belgische franken en heel wat vruchtbare poldergrond heeft gekost.

havenuitbre

De jonge landbouwer weet als geen ander hoe schaars grond is. Best te begrijpen dus dat Raf aan de industriëlen in het havengebied vraagt om aan ‘inbreiden’ in plaats van uitbreiden te denken. “Neem wat nu nodig is en bekijk de rest binnen 20 jaar”, suggereert Guido. BASF beschikt in het havengebied over 400 hectare, waarvan 100 hectare braakland. Het toekomstperspectief van Raf’s bedrijf is door het ‘inkrimpen’ van de bij het bedrijf horende grond een stuk minder gunstig. Een zesde van het akkerbouwareaal van de familie Van Broeck krijgt natuur en industrie als nieuwe bestemmingen door de recent goedgekeurde havenuitbreiding.

Raf is een grensboer. Hij wordt getroffen door het slechtste van twee werelden in plaats van te profiteren van het beste van twee werelden. Wanneer de Hedwigepolder in Nederland onder water wordt gezet, loopt het grondverlies op tot de helft van zijn areaal. Nederland heeft in een verdrag met Vlaanderen namelijk beloofd te ontpolderen als natuurcompensatie voor de verdieping van de Westerschelde ten behoeve van de haven van Antwerpen. Alweer de haven, zie je Raf denken. De tegenslagen volgen zich snel op sinds hij enkele maanden geleden in het bedrijf van zijn ouders stapte.

‘Het flankerend beleid stelt niets voor’

Het sociaal begeleidingsplan van de overheid bevat geen maatregelen waar Raf en Guido vooruit mee kunnen. Aan de lege doos die de grondenbank is, willen ze amper woorden vuilmaken. Vandaag zit er in de grondenbank van de Linkeroever zo’n 300

hectare waarvan amper 50 hectare buiten het in het GRUP afgebakende haven- en natuurgebied liggen. De overige gronden zijn hoogstens een tijdelijk doekje voor het bloeden want uiteindelijk zijn zij voorbestemd om ook natuur of industrie te worden.

Doel.prosperpolder

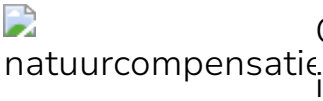
De reconversievergoeding die een teeltomschakeling mogelijk moet maken, lokt evenmin enthousiaste reacties uit. “Men heeft de mond vol van duurzaamheid, maar wij zouden intensiever aan landbouw moeten doen”, zegt Guido. “Denkt men in Brussel soms dat wij suikerbieten op water kunnen telen? En cannabis telen, laat ons geweten niet toe”, voegt hij er gekscherend aan toe. Voor Raf is ‘reconversie’ wel een ernstige optie. Hij start met een boomgaard conférence-peren, maar op Nederlands grondgebied zodat hij naar een vergoeding kan fluiten.

“De haven is het kloppend hart van onze economie en de motor van onze welvaart”, zet de Vlaamse regering in de verf. De polderboeren in het havengebied zien de huidige uitbreiding vooral als de nagel die in hun doodskist geklopt wordt. Toch miskennen ze het belang van de haven voor de economie niet, “alleen moeten de havenbonzen rekening met ons houden”. “Voor industrie buigen landbouwers het hoofd. Wij kunnen daar qua omzet en aantal arbeidskrachten per hectare niet tegen opboksen. Maar ze pakken mensen hun thuis af zodat een vogel hier zijn nest kan maken”, richt de woede van Guido zich op de natuurcompensaties die gepaard gaan met de havenuitbreiding.

slik.schor.natuur.2.j

De Beheercommissie Natuur Linkerscheldeoever, door de polderboeren minachtend de ‘overheerscommissie ter vernietiging van de polder en deportatie van zijn bewoners’ genoemd, mikt op een gordel van natuur rond de haven, met slikken en schorren. “Terwijl er wereldwijd een tekort is aan zoet water en Nederland vecht tegen het zoute zeewater, zal het hier binnenstromen”, zegt Raf daarover. Hij ziet vernatting en verzilting als een gevaar voor de landbouwgronden die grenzen aan de (nieuwe) natuurgebieden.

Tot in Meerdonk, 15 kilometer bij Raf en Guido vandaan, worden landbouwers de natuurcompensaties voor de haven gewaar. De kreek van Kieldrecht wordt namelijk met 100 hectare uitgebreid. De omliggende gronden vernatten. Ze dalen met één klasse in kwaliteit, zegt de overheid. “Nu kan je er op boeren, dan niet meer”, vat Guido dat op zijn eigen manier samen.

Guido tracht beleidsmakers warm te maken voor een alternatieve invulling van de natuurcompensaties. “In mijn kindertijd was de helft van de polder grasland. Dat trok weidevogels en ganzen aan. Zet de onteigende akkers in Doelpolder en Nieuw Arenberg terug om in gras. Dat is de beste natuurinrichting voor de vogels die hier van oudsher thuishoren. Door grotere blokken nat grasland te maken, kunnen de natuurdoelstellingen gehaald worden. Als wij akkerbouwers ons meer toeleggen op vleesvee kunnen we die natuur beheren.” Vandaag beheert Guido al - met succes - schrale graslanden met zijn vleesvee. Hij somt de winnaars op: boeren en burgers die in de polder kunnen blijven, de overheid en de belastingbetaler die het amper een cent zal kosten en de recreant die zal kunnen genieten van een landschap waar landbouw en natuur verweven zijn.

‘We deden grote toegevingen, maar men pakt ons liever alles af’

Het gevecht dat Guido en zijn gezin voeren, eist zijn tol. “Ik heb altijd volgehouden dat mijn boerderij niet te koop is. Als de hoge omes in Brussel mij een bedrijfsverplaatsing zouden voorstellen of de onteigeningsvergoeding zouden verdubbelen, dan hebben mijn zonen en ik een eerlijke kans om elders opnieuw te beginnen. In dat geval maak ik hen blij door te vertrekken.” Maar onderschat zijn actiebereidheid, en die van de 250 andere getroffen landbouwers, niet. Dat de Vlaamse regering geen rekening hield met de tegenvoorstellen van Boerenbond is de spreekwoordelijke druppel. “We gaven Boerenbond een onderhandelingsmandaat waarin we ver mee gingen in de noden van haven en natuur. Zo ver, dat onze beloftes in ons hart pijn deden. Zelfs dat bleek niet genoeg.” Guido zweert nu geen genoegen te zullen nemen met een paar kruimels, “zo nodig vechten we de regeringsbeslissing via juridische weg aan”.

Op heel de streek ligt al jarenlang een zware claim zodat een aantal boeren wegtrok. Raf wil van geen wijken weten en hoopt dat er alsnog een oplossing uit de bus komt. “Mensen moeten weten wat hier gaande is. Ford is een drama, maar hier pakken ze niet alleen onze job maar ook onze huizen, boerderijen en gronden af. En vergeet niet dat ook de jobs van toeleveranciers, veeartsen en loonwerkers op het spel staan.” Hij verzet zich tegen wat hij “de hebzucht van de haven” noemt. Heel wat haventerreinen liggen nog braak. Er ontwikkelt zich nieuwe natuur die straks opnieuw gecompenseerd zal moeten

worden. Het Deurganckdok draait maar op een fractie van zijn capaciteit. “In plaats van te verwijzen naar de duizenden jobs die er dankzij de haven zijn, moeten de politici eens eerlijk zeggen hoe veel of hoe weinig jobs er zullen bijkomen door deze uitbreiding.”

De natuurbeweging is ooit naar de rechter gestapt om een uitbreiding van de haven stil te leggen. “Nu wrijven ze in hun handen omwille van de natuur die er bijkomt”, weet Guido. Ook Raf verwacht uit die hoek niet de minste steun voor het vrijwaren van de open ruimte. “De koek is verdeeld tussen haven en natuur. Wij, landbouwers, zijn daarvan het slachtoffer en zouden nog moeten zwijgen ook.”

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen
Crafted by Brigada